

Management samenvatting

De groei van elektrisch vervoer in Nederland zal de komende jaren verder toenemen. In het Klimaatakkoord is de ambitie uitgesproken dat vanaf 2030 alle nieuw verkochte personenauto's zero-emissie zijn. Dit brengt een grote vraag naar snellaadinfrastructuur met zich mee. Uit berekeningen van TNO blijkt dat er in 2030 in het centrale scenario behoefte is aan 2.900 snelladers langs en nabij het hoofdwegennet¹. Eind vorig jaar waren er circa 400 snelladers gerealiseerd en daarnaast 450 snelladers aangevraagd en/of vergund op verzorgingsplaatsen. Als uitvoeringsorganisatie en beheerder van het hoofdwegennet en de aanliggende verzorgingsplaatsen, zou Rijkswaterstaat logischerwijs een rol kunnen spelen in het (sneller) realiseren van snellaadpunten op deze locaties. Naar aanleiding van het onderzoek van TNO en parallelle ontwikkelingen – waaronder het traject 'Verzorgingsplaats van de Toekomst' en het programma Opwekking Energie op Rijksvastgoed (OER) – heeft Rijkswaterstaat een opdracht uitgezet met als doel het verkennen van de randvoorwaarden voor de uitrol van voldoende snellaadinfrastructuur op verzorgingsplaatsen en de monitoring daarvan.

Het consortium bestaande uit APPM, Qirion en Pels Rijcken heeft de afgelopen zes maanden met veel plezier invulling gegeven aan deze opdracht. Binnen de opdracht zijn verschillende documenten opgeleverd. Voorliggende samenvatting geeft een overzicht van deze documenten en de samenhang hiertussen.

Adviezen en analyses

De volgende documenten zijn opgeleverd:

1. Basisgegevens snelladen op verzorgingsplaatsen (stap 1a²)
2. Advies beoordelingskader ruimtelijke potentie snelladers op verzorgingsplaatsen (stap 1b)
3. Analyse mogelijk aantal snelladers op verzorgingsplaatsen in 2030 (stap 1c)
4. Voorstel selectie shortlist kansrijke verzorgingsplaatsen (incl. bijlage) (stap 1d)
5. Analyse huidige obstakels bij verzorgingsplaatsen zonder snellaadinfrastructuur (stap 2)
6. Kaart top 30 verzorgingsplaatsen (fysieke ruimte en netcapaciteit) (stap 3)
7. Slimme aansluitingen voor verzorgingsplaatsen – Koppelkansen voor netaansluitingen (stap 3)
8. Programmatische aanpak snelladen op verzorgingsplaatsen (stap 4 en 5)

¹ TNO (11 november 2019), *Behoeftes aan infrastructuur voor alternatieve energiedragers voor mobiliteit in Nederland*

² De onderdelen tussen haakjes verwijzen naar de stappen die oorspronkelijk zijn uitgevraagd door Rijkswaterstaat.

Allereerst zijn de **basisgegevens** (1) met betrekking tot snelladen op verzorgingsplaatsen verzameld en op orde gebracht. Dit document bevat onder andere informatie per verzorgingsplaats over de locatie, beschikbare fysieke ruimte, beschikbare netcapaciteit en het aantal vergunde en reeds gerealiseerde snelladers. Vervolgens is een analyse gedaan naar de **huidige obstakels** (5) die laadexploitanten ervaren bij het realiseren van snellaadinfrastructuur op verzorgingsplaatsen. Hiermee is eveneens een voorzet voor een antwoord gedaan op de in dit kader gestelde Kamervragen. De voorgestelde oplossingsrichtingen in deze analyse komen deels terug in de programmatische aanpak. Uit gesprekken met vergunningverleners uit de verschillende Rijkswaterstaat-regio's is aanvullend opgehaald wat de **ruimtelijke potentie** (2) voor snelladers op verzorgingsplaatsen is.

Op basis van deze opgehaalde informatie zijn een drietal **scenario's** (3) opgesteld voor de groei van snellaadinfrastructuur op verzorgingsplaatsen: realistisch haalbaar, gematigde groei en aanbod van de markt. Deze scenario's vormen een aanscherping van het centrale scenario van TNO. Het scenario 'realistisch haalbaar' vertaalt zich in een uitkomst van 1.867 snelladers, waarbij rekening is gehouden met de beschikbare fysieke ruimte en beschikbare netcapaciteit. Vervolgens is gekeken welke verzorgingsplaatsen de grootste uitdagingen hebben als gevolg van een gebrek aan fysieke ruimte en/of weinig tot geen beschikbare netcapaciteit. Dit heeft geleid tot een **shortlist** (4) en een bijbehorende **kaart** (6) waar informatie over fysieke ruimte, netcapaciteit en laadbehoefte op is weergegeven.

Aan de hand van de selectie van verzorgingsplaatsen is enerzijds gekeken door Qirion wat nodig is om de grote knelpunten rondom het elektriciteitsnet te verhelpen door **slimme aansluitingen** (7) en anderzijds is een **programmatische aanpak** (8) opgesteld met adviezen over wat je naar de toekomst als Rijkswaterstaat op moet pakken om tijdig voldoende snelladers op verzorgingsplaatsen te bewerkstelligen.

Aanbevelingen samengevat

Samengevat gaat het in de programmatische aanpak om **verbinden, verdiepen** en **verbreden**. Het is allereerst belangrijk dat Rijkswaterstaat positie inneemt ten aanzien van de rol die zij vanuit haar taken al dan niet wil opnemen in de uitdagingen rondom verzorgingsplaatsen. Over het algemeen adviseren wij om een proactieve rol in te nemen. Hieronder volgt een beknopte uitwerking en een overzicht van de adviezen in de programmatische aanpak, gecategoriseerd aan de hand van 'verbinden', 'verdiepen' en 'verbreden'. Rijkswaterstaat wordt geadviseerd om – naast de drie nader uitgewerkte onderwerpen in hoofdstuk 3 van de programmatische aanpak – prioriteit te geven aan de blauwe dikgedrukte adviezen.

Verbinden

Geadviseerd wordt om de verbinding te zoeken met de NAL-regio's en hier een regierol in te nemen. Het is van belang dat snelladen wordt benaderd vanuit een netwerkperspectief waarbij de ontwikkelingen langs het hoofdwegennet aansluiten op de regionale ontwikkelingen. Op die manier houdt Rijkswaterstaat invloed op de effecten op haar wegennet en bovenal kunnen andere overheden gebruik maken van de reeds door Rijkswaterstaat opgedane kennis en hoeven zij het

wiel niet opnieuw uit te vinden. Rijkswaterstaat heeft daar een maatschappelijke verantwoordelijkheid.

- **Afstemming met NAL-regio's en werkgroepen**
- **Stroomlijnen interne processen Rijkswaterstaat-regio's**
 - Tactisch overleg snelladen binnen Rijkswaterstaat
 - Ontwikkelen vast proces rondom vooroverleg vergunning
 - Uitleg cijfers snelladen TNO voor Rijkswaterstaat-regio's
 - Eenduidigheid in toepassing Kader inrichting verzorgingsplaatsen
 - Handhaven realisatietermijn Wbr-vergunningen

Verdiepen

Daarnaast behoeven een aantal onderwerpen verdere verdieping, waaronder het stopcontact op land en (juridische) vragen rondom het slim omgaan met de fysieke ruimte op een verzorgingsplaats door bijvoorbeeld parkeren en laden te combineren.

- **Stopcontact op land**
- **Snellaadinfrastructuur realiseren bij parkeerplaatsen**
 - Verdeling van ruimte op verzorgingsplaatsen
 - Verkeerslichtmodel voor inzicht in fysieke ruimte
 - Compensatie- en overnameregeling snellaadinfrastructuur
 - Inzichtelijk maken effect verplaatsen snellaadinfrastructuur
 - Monitoring geplaatste en vergunde snellaadinfrastructuur
 - Basisnetwerk op orde

Verbreden

De uitdaging op verzorgingsplaatsen is echter groter dan alleen snelladen. Rijkswaterstaat wordt daarom geadviseerd om te verbreden richting waterstof en logistiek en verder te kijken dan de uitdagingen tot 2030. De verwachting is dat de behoefte aan snellaadinfrastructuur na dit jaar verder groeit gezien de ambitie voor 100% zero-emissie nieuwverkoop.

- **Betrekken aanpalende trajecten en ontwikkelingen**
 - Na 2030
 - Logistiek
 - Langs hoofdwegennet (breder dan verzorgingsplaatsen)
- **Bepalen positie Rijkswaterstaat t.o.v. netbeheerders**
- Waterstof op verzorgingsplaatsen